

11 Schoonhoven

Johannes Janssonius, kopergravure, uitgegeven in 1657

1. Het Stadt huys; 2. De Kerck; 3. de Doelen; 4. het Hooft

Schoonhoven in de Stedenatlas van Janssonius

De plattegrond uit de Stedenatlas van Janssonius die in 1657 verschijnt, is een vergrote kopie van de kaart uit het boek van Boxhorn. De kaart is fraaier uitgevoerd.

Doordat het westen boven ligt en de bebouwing in vogelvlucht, is er een andere blik op de stad van vóór 1590. Maar hoe betrouwbaar is de kaart? De kaart volgt namelijk de niet realistische tekening van Van Berckenrode (9).

BIJ HET HOOFD

We zien de Veerstalpoort. Het Hooft **4** wordt nergens zo afgebeeld. In 1601 komt de nieuwe Veerpoort en begint de verkoop van erven aan de Veer(poort)straat en Scheepmakershaven. Huizen die daar worden gebouwd, staan dan veilig binnen de stad. Er ligt een steiger op de plek waar op latere kaarten de brug voor de Veerpoort te zien is. In 1584 plaatst het stadsbestuur paalwerken aan de kant van De Lek. Zien we deze terug op de kaart?

BLIK OP DE LANGERAKKERPOORT

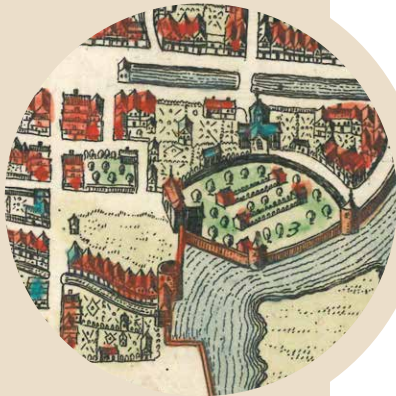
Er is een vooraanzicht van de Langerakkerpoort, als een brede poort en een dak met twee spitsen. Hier zou al een beer met monniken moeten zijn. Valbruggen voor de poorten zijn er niet. Hier wordt het meest duidelijk dat in de weergave veel niet klopt.

BARBACANE BIJ DE KRUISPOORT

De Lopikerpoort is nog te vergelijken met de latere afbeelding 41. De Kruispoort met twee zijtorens wordt op de kaart van Guicciardini ook zo afgebeeld. Wat opvalt is een *barbacane* voor de Kruispoort, zoals we die kennen bij de Vrouwenpoort.

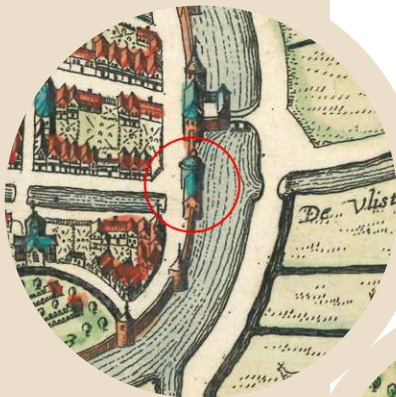
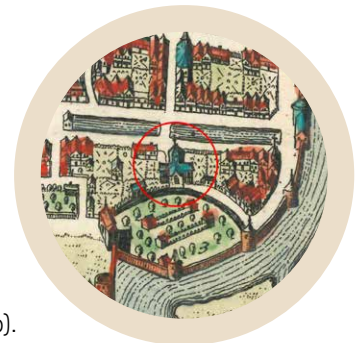
AAN HET MARKTVELD

Het huis aan het Marktveld staat ongeveer op de plek van de voormalige Hofpoort van de voorburch van het slot. Daarachter is de Doelen **3**, een boomgaard en een schietbaan van de schutters. Het is aannemelijk dat de schutters het huis daarbij gebruiken. Het heeft geen gelijkenis met het Doelenhuis uit 1618.

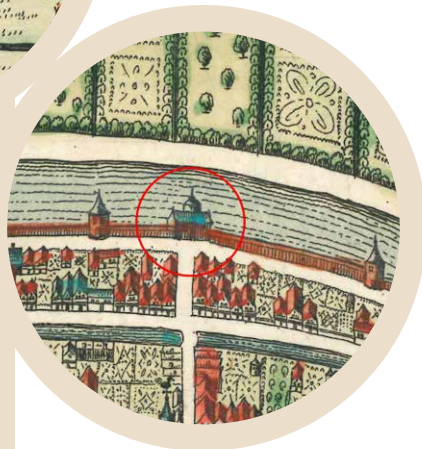
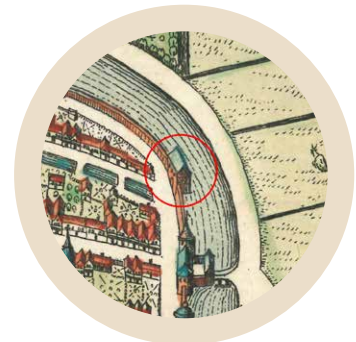
KRUISKAPEL

De Heilige Kruiskapel uit 1518 is afgebeeld als een hoge kerk maar rond 1627 al verdwenen. De kapel van het voormalig Sint Elisabethklooster is als een kruiskapel weergegeven. Fundamenten van dit klooster zijn aangetroffen op de plek van de zuidvleugel van de huidige Havenkazerne. Het klooster hoort zuidelijker te staan maar volgt ook hier de kaart van Guicciardini (6ab).

WATERPOORT EN BLAUWE TOREN

De waterpoort heeft een overdekte weergang¹. Het muurhuis naast de Kruispoort staat in de gracht. Op de kaart van Blaeu is het er niet meer. Ook het muurhuis aan de Lange Wal is dan verdwenen. De Blauwe Toren achter het muurhuis staat er in 1649 nog steeds.

¹ Een al dan niet overdekte gang of omloop die boven aan de binnenzijde van een vestingmuur is aangebracht. De ruimte waar over kan worden gelopen en gevochten om een vijandige aanval af te slaan.